

Βρυξέλλες, 13 Μαρτίου 2019
REV2 – αντικαθιστά την ανακοίνωση
REV1 που δημοσιεύθηκε στις 28
Μαρτίου 2018

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ

ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Στις 29 Μαρτίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την Ένωση, δυνάμει του άρθρου 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι από την 30ή Μαρτίου 2019, ώρα 00:00 Κεντρικής Ευρώπης (CET) («ημερομηνία αποχώρησης»)¹, το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποτελεί «τρίτη χώρα»².

Η προετοιμασία για την αποχώρηση δεν αποτελεί θέμα μόνο των αρχών της ΕΕ και των εθνικών αρχών, αλλά και των ιδιωτών.

Δεδομένης της αβεβαιότητας που περιβάλλει την κύρωση της συμφωνίας αποχώρησης, υπενθυμίζονται σε όλους τους ενδιαφερομένους και, ιδίως, στους οικονομικούς φορείς οι έννομες συνέπειες οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όταν το Ηνωμένο Βασίλειο καταστεί τρίτη χώρα.

Με την επιφύλαξη της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται στη συμφωνία αποχώρησης³, από την ημερομηνία αποχώρησης, οι κανόνες της ΕΕ στον τομέα της ενημέρωσης των εργαζομένων και της διαβούλευσης με αυτούς σε διακρατικό επίπεδο, και ιδίως η οδηγία 2009/38/ΕΚ για τη θέσπιση ευρωπαϊκού συμβουλίου εργαζομένων⁴,

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο, δύναται να αποφασίσει ομόφωνα ότι οι Συνθήκες θα παύσουν να ισχύουν σε μεταγενέστερη ημερομηνία.

² Τρίτη χώρα είναι μια χώρα που δεν είναι μέλος της ΕΕ.

³ Πρβλ. τέταρτο μέρος της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ C 66 I, 19.2.2019, σ. 1).

⁴ Οδηγία 2009/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού συμβουλίου εργαζομένων ή διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους (ΕΕ L 122 της 16.5.2009, σ. 28).

θα παύσουν να ισχύουν ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο. Το γεγονός αυτό έχει, ιδίως, τις ακόλουθες συνέπειες⁵:

1. ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/38/EK

Η οδηγία 2009/38/EK καθορίζει τις προϋποθέσεις της σύστασης ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων, καθώς και της λειτουργίας και της ενδεχόμενης λύσης τους. Ειδικότερα, το άρθρο 2 της οδηγίας 2009/38/EK, ορίζει ως «επιχείρηση κοινοτικής κλίμακας» κάθε επιχείρηση που απασχολεί τουλάχιστον 1 000 εργαζομένους στα κράτη μέλη και τουλάχιστον 150 εργαζομένους σε καθένα από δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη. Ως «όμιλος επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας» ορίζεται κάθε όμιλος επιχειρήσεων που πληροί της ακόλουθες προϋποθέσεις:

- απασχολεί τουλάχιστον 1 000 εργαζομένους στα κράτη μέλη,
- έχει τουλάχιστον δύο επιχειρήσεις μέλη του ομίλου σε διαφορετικά κράτη μέλη

και

- τουλάχιστον μία επιχείρηση μέλος του ομίλου απασχολεί τουλάχιστον 150 εργαζομένους σε κράτος μέλος και τουλάχιστον μία άλλη επιχείρηση μέλος του ομίλου απασχολεί τουλάχιστον 150 εργαζομένους σε άλλο κράτος μέλος.

Από την ημερομηνία αποχώρησης, προκειμένου να καθοριστεί κατά πόσο υφίσταται επιχείρηση κοινοτικής κλίμακας ή όμιλος επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας η οποία ή ο οποίος υπόκειται στην οδηγία 2009/38/EK, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα θεωρείται πλέον κράτος μέλος, και οι εργαζόμενοι στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα θεωρούνται πλέον εργαζόμενοι σε κράτος μέλος.

Επομένως, σε περίπτωση που εξαιτίας της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου δεν πληρούνται πλέον τα σχετικά κατώτατα όρια, ένα ευρωπαϊκό συμβούλιο εργαζομένων, ακόμη και αν έχει ήδη συσταθεί, δεν θα έχει πλέον τα δικαιώματα ούτε θα υπόκειται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2009/38/EK. Το εν λόγω συμβούλιο εργαζομένων θα μπορεί να εξακολουθήσει να λειτουργεί βάσει του οικείου εθνικού δικαίου, αλλά όχι ως ευρωπαϊκό συμβούλιο εργαζομένων κατά την έννοια της οδηγίας 2009/38/EK.

Δεδομένου ότι η οδηγία 2009/38/EK επιτρέπει τη συμμετοχή εκπροσώπων από τρίτες χώρες σε ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων⁶, θα είναι δυνατή η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων εκπροσώπων από το Ηνωμένο Βασίλειο, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στην οικεία συμφωνία για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 6 της οδηγίας 2009/38/EK.

Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου ενδέχεται επίσης να επηρεάσει το καθήκον της κεντρικής διεύθυνσης να αρχίσει διαπραγματεύσεις για τη σύσταση ευρωπαϊκού

⁵ Η παρούσα ανακοίνωση δεν υπεισέρχεται σε ζητήματα ευρωπαϊκού εταιρικού δικαίου, και ιδιαίτερα στις συνέπειες της αποχώρησης του Ηνωμένου βασιλείου όσον αφορά τις νομικές μορφές εταιρειών βάσει του ευρωπαϊκού εταιρικού δικαίου. Για τα ζητήματα αυτά γίνεται αναφορά στην *Ανακοίνωση προς τους ενδιαφερομένους – Αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση και κανόνες της ΕΕ στον τομέα του εταιρικού δικαίου* (https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness_en).

⁶ Βλ. άρθρο 1 παράγραφος 6 σε συνδυασμό με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας 2009/38/EK.

συμβουλίου εργαζομένων ή τη θέσπιση διαδικασίας για την ενημέρωση και τη διαβούλευση, πράγμα το οποίο προϋποθέτει γραπτή αίτηση τουλάχιστον 100 εργαζομένων ή των εκπροσώπων τους, οι οποίοι υπάγονται σε δύο τουλάχιστον επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη (άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 2009/38/ΕΚ).

2. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΟΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Η Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2009/38/ΕΚ, η κεντρική διεύθυνση ή ο εκπρόσωπός της πρέπει να βρίσκεται στην ΕΕ. Επομένως, από την ημερομηνία αποχώρησης, για τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων ως προς τα οποία εξακολουθούν να πληρούνται τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2009/38/ΕΚ και των οποίων η κεντρική διεύθυνση ή ο εκπρόσωπός της βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο ρόλος της κεντρικής διεύθυνσης θα μεταφερθεί σε κράτος μέλος. Σε περίπτωση που ένα τέτοιο ευρωπαϊκό συμβούλιο εργαζομένων δεν ορίσει νέο εκπρόσωπο ο οποίος να βρίσκεται σε κράτος μέλος, ο ρόλος αυτός θα αναληφθεί από την εγκατάσταση ή την επιχείρηση του ομίλου η οποία απασχολεί τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων σε κράτος μέλος, η οποία και θα «θεωρείται» κεντρική διεύθυνση σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της οδηγίας 2009/38/ΕΚ. Η σχετική ευθύνη μεταβιβάζεται αυτοδικαίως και αμέσως από την ημερομηνία αποχώρησης.

3. ΔΙΚΑΙΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΥΠΑΓΕΤΑΙ Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/38/ΕΚ

Το δικαίο στο οποίο υπάγεται η συμφωνία που αναφέρεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 2009/38/ΕΚ είναι το δικαίο του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η κεντρική διεύθυνση ή η «θεωρούμενη κεντρική διεύθυνση» ή ο εκπρόσωπος της κεντρικής διεύθυνσης στην ΕΕ.

Σε περίπτωση που το δικαίο του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν μέχρι τούδε εφαρμοστέο σε υφιστάμενο ευρωπαϊκό συμβούλιο εργαζομένων, από την ημερομηνία αποχώρησης θα είναι αυτοδικαίως και αμέσως εφαρμοστέο το δικαίο χώρας η οποία εξακολουθεί να είναι κράτος μέλος, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα δικαιώματα των εργαζομένων βάσει της οδηγίας 2009/38/ΕΚ θα παραμείνουν εκτελεστά εντός της Ένωσης.

Συνεπώς, μολονότι από νομική άποψη δεν είναι επιβεβλημένη η τροποποίηση των τυχόν συμφωνιών οι οποίες αναφέρονται στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου για να εξακολουθήσει να υπάρχει συμμόρφωση με την οδηγία 2009/38/ΕΚ, θεωρείται παράλα αυτά λίαν ενδεδειγμένη, για λόγους σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου, η τροποποίηση τέτοιων συμφωνιών ούτως ώστε να ορίζουν ρητώς ως εφαρμοστέο το δικαίο κράτους μέλους (βλ. κατωτέρω, ενότητα 5 της παρούσας ανακοίνωσης).

4. ΛΟΙΠΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου ενδέχεται επίσης να επηρεάσει καθοριστικά τα εξής:

- το δικαίο που εφαρμόζεται για να κριθεί αν μια επιχείρηση είναι «ελέγχουσα επιχείρηση» (άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2009/38/ΕΚ).
- τα μέλη της ειδικής διαπραγματευτικής ομάδας που εκλέγονται ή διορίζονται κατ' αναλογία προς τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται σε έκαστο κράτος μέλος από την επιχείρηση κοινοτικής κλίμακας ή τον όμιλο

επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, κατανέμοντας σε κάθε κράτος μέλος μία έδρα ανά μερίδα εργαζομένων που απασχολούνται σε αυτό το κράτος μέλος ίση με το 10 % του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούνται στο σύνολο των κρατών μελών ή κλάσμα της εν λόγω μερίδας (άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) της οδηγίας 2009/38/EK).

5. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/38/EK

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 2009/38/EK, η σύσταση και η λειτουργία ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων βασίζονται σε συμφωνία που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε επίπεδο εταιρείας. Αυτές οι συμφωνίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προαναφερθείσες συνέπειες.

Το άρθρο 13 της οδηγίας 2009/38/EK προβλέπει διαδικασία για την τροποποίηση μιας συμφωνίας. Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου ενδέχεται να συνεπάγεται «σοβαρή αλλαγή» στη δομή μιας επιχείρησης κοινοτικής κλίμακας ή ενός ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας κατά την έννοια της συγκεκριμένης διάταξης.

Ο δικτυακός τόπος της Επιτροπής για το εργατικό δίκαιο (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=157&langId=el>) παρέχει γενικές πληροφορίες σχετικά με τον τομέα της ενημέρωσης των εργαζομένων και της διαβούλευσης με αυτούς σε διακρατικό επίπεδο. Οι σελίδες αυτές θα επικαιροποιούνται με περαιτέρω πληροφορίες, εφόσον είναι αναγκαίο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης